

משטרת ישראל
אגף חקירות ומודיעין

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

			נוהלי אח"מ
מספר: 300.01.315	תת-פרק: כללי	פרק: חקירות	
שם נוהל: נוהל חקירת סיבות מוות			תאריך פרסום: 10/11/2022
			תאריך תחילה: 10/11/2022
			תאריך ביטול:
			נוסח: 3

1. כללי

- א. פטירתו של אדם היא, מטבע הדברים, אירוע רגיש ומורכב, המחייב התנהלות זהירה, מקצועית ומכבדת, לכן זירת מוות הינה זירת חקירה טעונה ובעייתית, בין היתר, בשל הרצון שלא להוסיף צער וכאב למשפחת הנפטר וקרוביו הנמצאים בסערת רגשות, שעה שגורמי החקירה צריכים לאסוף ראיות כדי לשלול חשד לעבירה.
- ב. במרבית המקרים מדובר במוות טבעי, אולם במקרים בהם המוות נגרם במכוון על ידי אחר, הרי שמדובר באחת העבירות החמורות ביותר בספר החוקים, כאשר בניגוד לעבירות אלימות אחרות, הקורבן אינו יכול להעיד על שאירע לו, ולכן איסוף הראיות במקרים אלה אינו פשוט כלל ועיקר, ומצריך בחינה מדוקדקת של הזירה ושל תבחינים נוספים הקשורים למקרה ולמעורבים.
- ג. באירוע מקרה מוות יש לאזן בין הצורך לסיים את הטיפול בזירה מהר ככל הניתן, תוך שמירה על כבוד המת בנסיבות הקיימות וברגישות הנדרשת למול קרובי הנפטר, ומאידך לקיים בחינה מדוקדקת של הזירה כדי לבחון האם המוות נגרם במעשה פלילי. הבדיקה תיעשה על-ידי כלל הגורמים המקצועיים הרלוונטיים לטיפול בזירה.
- ד. כאשר מדובר בפטירתו של אדם בבית חולים תחת פיקוחם של גורמי מקצוע רפואיים, שניהלו מעקב שוטף אחרי מצבו ותיעדו את הפעולות הרפואיות והטיפול בו, אין צורך בהגעת משטרה ותעודת הפטירה תינתן בבית החולים, אלא אם עלה חשד למוות שנגרם בעבירה פלילית והצוות הרפואי יזמן את המשטרה למקום.
- ה. למען הסר ספק, בכל מקרה של פטירת אדם בכל מקום אחר שאינו בית חולים או מוסד רפואי מוכר, או שהמוות אירע במקום שאינו מפקח ע"י משרד הבריאות (אשר מדווחים למשטרה על כל אירוע חריג), יש לפעול בהתאם לקבוע בנוהל זה.

ו. במקרים בהם פונה פצוע מזירת עבירה ומותו נקבע בבית החולים, יש לפעול בהתאם לקבוע בנוהל זה.

ז. במקרה שהנפטר אינו אזרח ישראלי, נדרש להעביר עדכון לחוליית אינטרפול. ר' חוליית אינטרפול יוודא העברת ההודעה למשפחת המנוח ויעדכן את קצין החקירות לגבי מיקום הקבורה הצפוי בארץ/ חו"ל. בפנייה לחוליית אינטרפול נדרש לציין שהסתיימו פעולות החקירה הנוגעות למנוח, וניתן אישור לשחרור על ידי הגורם מוסמך.

ח. מותו של חייל, שלא במסגרת הצבא, ייחקר כמקרה מוות של אזרח. הודעה על החקירה תימסר בהקדם האפשרי ליחידת מצ"ח הקרובה, וזו רשאית לשגר חוקר מטעמה כמשקיף חוקר מצ"ח יורשה לעיין בחומר החקירה ואף להעתיקו. אין לעכב את החקירה בנסיבות מותו של חייל עד לבואו של המשקיף מטעם מצ"ח.

2. מטרת הנוהל

מטרת נוהל זה היא להתוות עקרונות לפעולה ולקבוע כללים אחידים לטיפול באירוע מקרה מוות, כדי לבחון האם המוות נגרם בעבירה פלילית.

3. הסמכות החוקית

- א. חוק חקירות סיבות מוות תשי"ח – 1958.
- ב. חוק האנטומיה והפתולוגיה תשי"ג – 1953.
- ג. פקודת המטא"ר 14.01.06 "חקירת סיבות מוות" (להלן: "פקודת החס"ס").
- ד. פקודת המטא"ר 14.02.01 "השימוש בטלפון סלולארי אישי על ידי שוטרים לצורכי עבודה" - (להלן: "פקודת הטל"ס").
- ה. הנחיית פרקליט המדינה "נוכחות נציגי משפחת נפטר או קרוביו בזמן נתיחת גופתו" – 13.4.
- ו. הנחיות היועץ המשפטי לממשלה "נוכחות מומחה מטעם ההגנה בנתיחת גופה" – 4.2203.
- ז. הנחיית פרקליט המדינה "הגשת בקשה לחקירת סיבת מוות למטרת נתיחת גופה" – 13.2.
- ח. הנחיית פרקליט המדינה "ייצוג המדינה בהליך חקירת סיבות מוות" – 13.3.
- ט. הנחיית פרקליט המדינה "בקשה מצד גורמים שונים לעיין במידע המצוי בתיק החקירה" – 14.8.
- י. הנחיה מס' 50156220 מיום 26.05.2020 - "הליך הזיהוי במכון לרפואה משפטית".
- יא. הנחיה מס' 78855220 מיום 03.09.2020 - "טופס העברת מנוח למרכז הלאומי לרפואה משפטית".
- יב. נוהל אח"ס מס' 03.300.257 - "הזמנת אמבולנס להובלת גופות". (ראה נספח א' לנוהל זה).
- יג. נוהל אח"ס הטיפול בתפוסים ("מוצגים") - טרם פורסם.
- יד. נוהל אח"ס מס' 03.300.208 - "נעדרים ואלמונים".
- טו. סיכום דיון המשנה ליועמ"ש מיום 03.07.2013 - "סמכויות בבדיקה חיצונית". סימוכין 803-99-2013-081644.
- טז. אמנה בין המשטרה למרכז הלאומי לרפואה משפטית (להלן: "המכון").

4. הגדרות

סיווג מקרי מוות

קיימים שלושה סוגי סיווגים של תיקי חקירה הקשורים למקרי מוות (ההגדרות הן לצורך נוהל זה בלבד):

- א. **מוות טבעי** – מקרה בו ממצאי הזירה מצביעים על כך שהמוות נגרם ללא התערבות או מעשה מכונן של גורם חיצוני, כולל האדם עצמו, אלא מסיבה טבעית כגון מחלה.
- ב. **מוות בלתי טבעי** – מקרה בו ממצאי הזירה מצביעים על כך שהמוות לא נגרם על ידי גורם טבעי אך אין חשד לפלילים, כגון התאבדות.
- ג. **מוות הנגרם בעבירה פלילית** – חשד כי אדם אחר גרם למותו של המנוח במעשה או במחדל.

5. פעולות לביצוע בזירת אירוע מוות

- א. בכל מקרה מוות יגיע לזירה קצין משטרה (אירוע סיוור).
- ב. בכל מקרה מוות נדרש לפתוח תיק חקירה.
- ג. פעולות הקצין בזירת "מוות טבעי"

- (1) הקצין שנמצא בזירה יקבל החלטה האם מדובר במוות טבעי או לאו, בהסתמך על הממצאים שהובאו בפניו, ויקבל את אישורו של רל"ח/ק' אח"ס מרחבי.
- (2) הקצין יוודא שקיים ברשותו: מידע רפואי, הכרזה על הפטירה, עדויות מהזירה הכוללות הודעה מהעד האחרון שהיה עם הנפטר ועדות מקרוב משפחה בנוגע לעמדת המשפחה לעניין חקירת נסיבות המוות.
- (3) במקרה של העדר מידע מספק, יש להתייחס למקרה כאל חשד ל"מוות בלתי טבעי".
- (4) יוודא את זיהוי המנוח/ה כנדרש ויתעד את דרך הזיהוי, במקרה וקיים ספק בזיהוי יפעל בהתאם להנחיית רל"ח/ק' אח"ס מרחבי.
- (5) לאחר הגדרת מקרה המוות יחליט רל"ח/ק' אח"ס מרחבי על זהות הכוח שייצא לזירה כמפורט להלן:

א) אם עולה חשד על ידי הקצין במקום שהמוות "בלתי טבעי" או מוות שנגרם בעבירה פלילית, יעדכן במידי את **קצין אח"ס/קצין חקירות ויפעל לשמירה על הזירה עד להגעת צוות החקירה**.

ב) קצין אח"ס מרחבי/רל"ח רשאים לאשר טלפונית את שחרור הזירה והגופה לקבורה לאחר קבלת עדכון מהקצין בזירה במקרים בהם קבע שמדובר ב"מוות טבעי". הקצין יתעד בדוח הפעולה את השיחה שקיים ואת האישור שניתן לו להחלטה בהזדמנות ראשונה, הדוח והמסמכים שנאספו בזירה יועברו למשרד החקירות ויצורפו לתיק החקירה.

ג) לאחר קבלת אישור שחרור הגופה לקבורה על ידי רל"ח/ק' אח"ס יש לתת למשפחה אישור שחרור לקבורה (יש להימנע משליחת המשפחה לקבלת אישור בתחנה).

(ד) במקרה של חוסר שיתוף פעולה מצד המשפחה ובמקרים בהם לא ניתן לאתר קרוב משפחה מדרגה ראשונה, יש לעדכן ק' אח"ס/רל"ח ולפעול בהתאם להנחיתו.

ד. פעולות החוקר בזירה שאינה "מוות טבעי"

- (1) יבדוק כי זירת האירוע מתוחמת כנדרש וכוללת את כל האזור שממנו ניתן לאסוף ראיות.
- (2) ינחה את השוטרים בזירה לשמור על הזירה ויסייע לחוקר מז"פ בזירת העבירה, תוך מניעת כניסת אנשים לזירת האירוע.
- (3) יוודא רישום פרטיהם של הנוכחים בזירה, עדים ומעורבים הקשורים למקרה.
- (4) יוודא ככל הניתן שהזירה מבודדת ושגורמים שאינם חלק מצוות החקירה אינם מתעדים את הזירה באמצעים טכנולוגיים ללא אישור (כגון: עיתונאים, קרובי משפחה, אנשי כוחות הצלה, צוותים רפואיים, אנשי זק"א וכו'), כך שתיעוד הזירה יעשה על ידי צוותי מז"פ בלבד.
- (5) יוודא שתיעוד הזירה יעשה באמצעים משטריים בלבד, ובהיעדרם יש לפעול בהתאם לפקודת הטל"ס.
- (6) יפעל לזיהוי המנוח באמצעות תעודה מזהה/דרכון ככל שהדבר אפשרי, וירשום כיצד בוצע הזיהוי.
- (7) אם אין זיהוי ודאי של המנוח, יפעל במידת האפשר לזיהוי המנוח על ידי עד מזהה בהיכרות אישית קרובה. הזיהוי יתבצע באמצעות אדם שמכיר את המנוח היכרות קרובה מאוד (עדיפות לבגיר שהוא קרוב משפחה מקרבה ראשונה/שניה). הזיהוי בהיכרות יתבצע בתנאי שפניה של הגופה ניתנים לזיהוי (אינה במצב ריקבון, פניה אינן חבולות עד כדי אובדן האפשרות לזהות), וכן שהאדם מזהה את הגופה באופן ישיר ולא באמצעות תמונה. יש לגבות עדות מסודרת לגבי הזיהוי. בהתעורר ספק כלשהו יתייחסו אל הגופה כלא מזהה.
- (8) אם הגופה לא מזהה יש לשלוח אותה למכון לצורך זיהוי, ואין להסתמך רק על תעודות שנמצאות בזירה. יש לפעול על פי נוהל "נעדרים ואלמונים" ובהתאם להנחיה הליך הזיהוי במכון לרפואה משפטית. במקביל נדרש לאתר אמצעי זיהוי. יודגש כי, הליך הזיהוי הינו באחריות היחידה החוקרת.
- (9) החוקר יאתר קרובי משפחה מדרגה ראשונה של המנוח, ויוודא כי פרטיהם נרשמים בתיק החקירה. איתור קרובי משפחה יתבצע על פי ההסדר המותווה בפקודת החס"ס. יש לוודא כי ההודעה למשפחה תימסר ככל הניתן ע"י נציג מצוות הודעה מרה ביחידה. במקרים בהם לא ניתן למסור את ההודעה על המוות באמצעות צוות הודעה מרה, ההודעה תימסר ע"י מפקד היחידה או מי מטעמו, במטרה שלא לעכב יתר על המידה את מסירת ההודעה.
- (10) יגבה הודעות מעדים, קרובי משפחה, חשודים (ככל שישנם) ומכל מי שנדרש לבירור נסיבות מקרה המוות.
- (11) יעדכן את מפקדיו על פרטי האירוע, ופעולות שבוצעו בזירת האירוע.

- (12) יתעד את כל פעולותיו ואת הממצאים שנמצאו בזירה, לרבות הפעולות שביצע לזיהוי המנוח בדו"ח מפורט אשר יתויק בהמשך לתיק החקירה ויצורף לפל"א.
- (13) יוודא קבלת מסמכים רפואיים/תעודת פטירה ממד"א, יצרף מסמכים לפל"א ויוודא את תיוקם בתיק החקירה.
- (14) ירשום את פרטיהם של הנוכחים בזירה במידה ויידרשו למסור עדות.
- (15) יוודא קבלה/ שיוך דוחות הפעולה של השוטרים שטיפלו באירוע לתיק החקירה וצירופם לפל"א.
- (16) יוודא קבלת דוח ביקור קצין משטרה בזירה.

ה. פעולות קצין חקירות שהגיע לזירה שאינה מקרה "מוות טבעי"

- (1) יפעל בהתאם לפקודת החס"ם.
 - (2) יבדוק כי תיחום הזירה נעשה כנדרש בהתאם לצורכי החקירה וינחה לשנותה בהתאם.
 - (3) יוודא ביצוע פעולות ראשוניות בהתאם לסעיף 5ד' לנוהל זה (פעולות החוקר בזירה).
 - (4) יבחן את הגופה ואת הזירה בנסיבות המקרה לצורך סיווג מקרה המוות.
 - (5) על מנת לקבל החלטה עומדת לקצין האפשרות להיוועץ ברופא משפטי מהמכון באחת מהדרכים הבאות:
- א) בימים א-ה בין השעות 08:00-16:00 וביום ו' בין השעות 08:00-12:00 בטלפון 03-5127861/2. בשעות מעבר לאמור, יש לפנות לרופא משפטי כונן במספר 050-5191434. ניתן להציג תמונות מהזירה באמצעות אפליקציית מיסרונט (בה מופיע הרופא המשפטי הכונן בשם "רופא כונן מכון").
- ב) בנוסף ניתן לפנות למרכזיית המכון בטלפון 03-5127878.
- ג) בכל מקרה בו עולה קושי מול המכון ניתן להיעזר בקצין תיאום משטרה במרכז הלאומי לרפואה משפטית.
- ד) עמדת הרופא המשפטי הינה משמעותית להמשך ניהול התיק, ולכן יש לתעד את ההתייעצות על גבי מזכר שיצורף לתיק החקירה.
- (6) יוודא שזיהוי המנוח נעשה באמצעות תעודה מזהה/דרכון ככל שהדבר אפשרי ויציין זאת בדו"ח שירשם על ידו.
- (7) יעדכן את ק' האח"ם ביחידה או רל"ח/רענ"ח/ק' אח"ם בממצאי בדיקתו.
- (8) ירשום דוח ביקור בזירה וימסור אותו לחוקר לשם צירופו לתיק החקירה.
- (9) לאחר שניתן אישור פרקליט ממונה לשחרור הגופה יוודא מילוי דו"ח הסכמה להוצאת רישיון קבורה וימסור אותו בהקדם האפשרי למשפחה מבלי לזמנם לתחנה לצורך כך. העתק מטופס זה- יצורף לתיק הפל"א. יחד עם זאת, אין לוותר על גביית הודעות וביצוע פעולות הדרושות כאמור בנוהל זה.
- (10) אם נדרש להעביר את המנוח למכון לשם בירור זהותו, או בדיקה מכל סוג שהוא לשם בירור נסיבות המוות, יורה על העברת המנוח אל המכון כמפורט בנספח א' ובהתאם לסיכום דיון המשנה ליועמ"ש – "סמכויות בבדיקה חיצונית".

ו. פעולות הקצין כאשר עולה חשד לפלילים

- 1) עלה חשד כי המוות נגרם בעבירה יגיע לזירה קצין אח"ם/קצין חקירות ויהיה האחראי עליה מרגע הגעתו.
- 2) יבדוק כי זירת האירוע מתוחמת כנדרש, והאם יש לכלול אזורים נוספים מהם ניתן לאסוף ראיות.
- 3) יוודא הקפאה של זירת האירוע והוצאת כלל הגורמים הנמצאים בזירה עד להגעת צוותי מז"פ.
- 4) יוודא רישום של כלל הכוחות והגורמים שנכנסו לזירת האירוע עד לשחרורה של הזירה על ידי גורם מוסמך.
- 5) יעדכן את ק' אח"ם מרחבי/רל"ח ויקבל הנחיות מקצועיות להמשך טיפול בזירה, וכן יתייעץ בנוגע לזימון מעבדה ניידת ובנוגע לזימון רופא משפטי לזירה.
- 6) יוודא גביית עדויות מכל העדים שנכחו בזירה.
- 7) יוודא תפיסת מוצגים בזירה ורישומם בתיק החקירה.
- 8) יפעל לתייעוד מרבי של הזירה לרבות הזמנת חוקר זירה.
- 9) יעדכן קצין מודיעין ויקבל עדכון מודיעיני על מקרה המוות.
- 10) יוודא איסוף כלל הראיות כך שתתקבל תמונה מיטבית של הזירה.
- 11) יוודא הגעת חוקר זירה טכנולוגית לזירה באופן מידי לצורך איתור ותפיסת ראיות טכנולוגיות בזירה ובאזורים הסמוכים.
- 12) ינחה את כלל השוטרים בזירה כיצד לפעול.
- 13) יוודא קשר עם גורמי חוץ לגבי פעולות בזירה (אמבולנס פינוי גופה, רשויות אחרות).
- 14) יוודא תיעוד פעולות כלל הגורמים בזירה, צירופם לפל"א ותיוקם בתיק החקירה.
- 15) ירשום דו"ח ביקור בזירה.
- 16) ייתן הנחיות לחוקר לגביית הודעות מקרובי משפחה מקרבה ראשונה ו/או מגורמים נוספים בהתאם לצורכי החקירה.

ז. העברה למכון לרפואה משפטית

בכל מקרה בו המוות אינו טבעי, ולא התקבל אישור שחרור בשטח מפרקליט ממונה, יש להעביר את המנוח/ה לבדיקה במכון.¹ קצין החקירות יסווג את האירוע בהתאם לסעיף 4 - הגדרות, לנוהל זה וימלא (בעצמו או חוקר מטעמו) טופס נלווה הקיים בפלא (העברת מנוח/ה למרכז הלאומי לרפואה משפטית) עפ"י אחת החלופות האלה:

- 1) ככל שנסיבות המקרה אינן ברורות דיין, יציין הקצין על גבי הטופס כי יש לבדוק האם מדובר במוות טבעי.
- 2) כשנסיבות המקרה מצביעות על מוות בלתי טבעי, יציין הקצין על גבי הטופס כי יש לבדוק האם נסיבות המקרה מתיישבות עם תוצאות הבדיקה ובמקרים אלו יועברו למכון הממצאים מהזירה ביחד עם המנוח/ה לדוגמא: חבל סביב צווארו של המנוח.
- 3) כאשר עולה חשד כי המוות נגרם בעבירה, נדרש לבקש מהרופא המשפטי את סיבת מותו של המנוח.

¹ נספח א' הזמנת אמבולנס סימוכין: 22041321 מיום 03.09.2020 או על פי נוהל אח"ם מס' 03.300.257 - "הזמנת אמבולנס להובלת גופות"

ח. שחרור גופה לקבורה והליך חס"ם

- 1) אישור שחרור גופה לקבורה ייעשה רק ע"י מי שמוסמך לסגור את תיק החקירה ובהתאם לפקודת החס"ם:
 - א) במקרה בו מדובר ב"מוות טבעי" יש לפנות לרל"ח/ק' אח"ם מרחבי לאישור שחרור הגופה לקבורה.
 - ב) במקרה בו מדובר במוות "בלתי טבעי" והבדיקה הרפואית תואמת את נסיבות המקרה, יפנה לפרקליט ממונה במחוז לצורך אישור שחרור.
 - ג) במקרה בו מדובר בחשד ל"גרימת המוות בעבירה" וניתן לקבוע את סיבת מותו של המנוח/ה ללא נתיחה, נדרש לקבל את עמדת הרופא המשפטי בכתב. לצורך קבלת אישור שחרור נדרש לפנות לפרקליט ממונה.
- 2) במקרים בהם שוחררה הגופה על ידי הגורם המוסמך, הנפטר עדיין בזירה, ואין בן משפחה שיכול לטפל בקבורה יש לפנות למוקד של המשרד לשירותי דת בטלפון *0120 (מוקד לפינוי נפטרים). ככל שנדרש להעביר את גופת המנוח עד לקבלת אחריות בידי המשפחה, יוודא השוטר קבלת רכוש/חפצים שנמצאו על גופת המנוח או בסביבתו. רשימת החפצים תתועד בדו"ח פעולה והחפצים יירשמו כמוצג בתיק החקירה במקרים בהם לא ניתן היה למסור את החפצים למשפחת המנוח.
- 3) במקרה בו עולה חשד לביצוע עבירה וסבור הרופא המשפטי כי יש לבצע נתיחה לצורך קביעת סיבת המוות יש לקבלת את עמדת המשפחה על פי חוק האנטומיה והפתולוגיה. במקרים בהם מדובר בנפטר שאינו אזרח ישראלי החוקר נדרש לבצע את הפעולות מול המשפחה בסיוע חוליית אינטרפול.
- 4) החוקר יפנה למשפחת המנוח על פי המדרג הקבוע בחוק האנטומיה והפתולוגיה – בן זוג, ילדים, הורים, אחים ואחיות ובהיעדר התנגדות בכתב של בן משפחה באותה דרגת קרבה או אחת שלאחריה.
- 5) במסגרת זו יש למסור לנציג המשפחה את המידע הנדרש, בכדי לאפשר לו לקבל החלטה מושכלת והסכמה מדעת וחופשית לביצוע הנתיחה, ובכלל זה מידע בדבר הצורך בנתיחה ותכליתה ולגבי הליך הנתיחה ומשמעויותיו.
- 6) במקרים בהם יש לבצע נתיחה נדרש לעדכן את המשפחה כי נתיחה תתבצע רק לצורך קביעת סיבת המוות ובהתקיימם של שני תנאים מצטברים:
 - א) חשד לעבירה.
 - ב) רופא משפטי קבע כי כדי לקבוע את סיבת המוות יש צורך לבצע נתיחה.
- 7) לאחר מתן הסבר מפורט כאמור, יש לאפשר לנציג המשפחה זמן סביר לקרוא את טופס ההסכמה, ולאחר מכן אם ניתנה הסכמתו, להחתימו על גבי טופס ההסכמה, תוך הקפדה על מילוי הפרטים הנדרשים באופן מלא. יש למסור לידי המשפחה עותק מטופס על מנת לקבל את הסכמתה לנתיחה. הסכימה המשפחה לנתיחה, ימלא החוקר טופס הסכמה לנתיחה ויעביר לטיפול של המרכז הלאומי לרפואה משפטית.
- 8) סירבה המשפחה לנתיחה או/ו לא ניתן לבצע נתיחה לפי חוק האנטומיה והפתולוגיה, יקבל החוקר את עמדת הרופא המשפטי בכתב לצורך פנייה לבימ"ש. עם טופס זה יפנה

לפרקליט המחוז או פרקליט בכיר מטעמו לצורך קבלת החלטה האם לפתוח בהליך חס"ם בבית המשפט.

9) בכל מקרה בו מתנהל הליך חס"ם, תהיה הפרקליטות צד להליך ותלווה אותו. ככלל, תיק חס"ם ינוהל ע"י פרקליט מפרקליטות המחוז, אלא אם החליט פרקליט המחוז אחרת.

10) בהתאם להנחיית פרקליט המדינה 13.4 "נוכחות נציגי משפחת נפטר או קרוביו בזמן נתיחת גופתו", במקרה בו הסכימה המשפחה לנתיחה ומבקשת נציג מטעמה בנתיחה, יש להתנגד לכך. עם זאת, במקרים מסוימים ניתן לשלב בהליך הנתיחה רופא מטעם המשפחה בהסכמה ובתיאום מול הרופא המשפטי. על היחידה להעביר את בקשת המשפחה לרופא המשפטי, והוא ידאג לתיאום מול הרופא מטעם המשפחה.

11) בהתאם להנחיית פרקליט המדינה 4.2203 "נוכחות מומחה מטעם ההגנה בנתיחת גופה", במקרים בהם ישנה הסכמה לבצע נתיחה וב"כ החשוד מבקש נוכחות של נציג מטעמו בנתיחה – יפנה הקצין את ב"כ החשוד לפרקליט המחוז לבדוק את עמדתו. אישור נוכחות מומחה מטעם ההגנה יתאפשר רק לאחר קבלת אישור פרקליט המחוז או בהוראת בית המשפט.

ט. סגירת תיק מקרה מוות

1) סגירת תיק מקרה מוות (להלן: "תמ"מ") תבוצע בהתאם לפקודת החס"ם והנחיית פרקליט המדינה 13.3.

2) במקרים של מוות טבעי בלבד, סמכות סגירת תמ"מ מסורה לק' אח"ם המרחבי או לרל"ח.

3) גניזת תיק מוות בלתי טבעי/מוות הנגרם בעבירה, תיעשה אך ורק על ידי פרקליט המחוז או פרקליט בכיר אחר מטעמו, בהתאם להנחיות פרקליט המדינה 13.2 ו 13.3.

י. מסירת מידע למשפחה:

מסירת מידע למשפחה בדבר נסיבות האירוע תיעשה ע"י קצין החקירות הממונה על החקירה, ככל הניתן במהלך מפגש פרונטלי. להלן דגשים:

1) יובהר כי משטרת ישראל אינה מוסמכת לקבוע את סיבת המוות. המשטרה אמונה על חקירת נסיבות מות האדם במגמה לקבוע אם המוות נגרם בעבירה, בין היתר בנסיבות בהן יש יסוד לקיומו של חשש כאשר מדובר במוות לא טבעי או שסיבתו איננה ברורה. המשטרה אינה קובעת את סיבת המוות בשום מקרה, גם אם על פניו מדובר בהתאבדות. יודגש כי בכל שלב, במהלך החקירה או לאחריה, אין להודיע למשפחה או לכל גורם אחר (לרבות אמצעי תקשורת) כי המוות נגרם כתוצאה מהתאבדות או מכל סיבה אחרת.

2) מעבר לאמור, מסירת מידע מתיק החקירה תיעשה באישור קצין מטעם היחידה החוקרת, ורק לאחר סיום החקירה וסגירת התיק על ידי הגורם המוסמך. בקבלת החלטה לגבי מסירת מידע/חומר חקירה יש לפעול בהתאם להנחיית פרקליט המדינה 14.8.

הנדון: נספח א - הזמנת אמבולנס

1. הגדרות

בנספח זה תיוחסנה למונחים הבאים המשמעויות שבצידם :

- א. **"המכון"** – המרכז הלאומי לרפואה משפטית שבאבו-כביר, תל אביב.
- ב. **"הממונה על החקירה"** – הקצין האחראי בזירת האירוע או בוחן התנועה במקרה של תאונת דרכים. (להלן: "הממונה").
- ג. **"העבודה"** – ביצוע כל המטלות וההתחייבויות המוטלות על הקבלן בהתאם להוראות ההסכם שנחתם עימו.
- ד. **"מלווה"** - עובד המועסק ע"י הקבלה ואושר לעבודה במסגרת המכרז, נמצא יחד עם נהג האמבולנס ומהווה חלק בלתי נפרד מצוות הובלת הגופה.
- ה. **"מנוח"** – מתייחס לגופת הנפטר בין אם מדובר בזכר ובין אם מדובר בנקבה.
- ו. **"נהג אמבולנס"** - נהג המועסק ע"י הקבלן ואושר לעבודה במסגרת המכרז.
- ז. **עובד ביה"ח המקומי המוסמך** – עובד המחלקה הפתולוגית בביה"ח המקומי.
- ח. **"צוות הובלת מנוח/ה"** - נהג אמבולנס ומלווה המועסקים ע"י הקבלן שאושר למכרז באותו אזור גאוגרפי. (להלן: "צוות")
- ט. **"קבלן"** – חברת האמבולנס שזכתה במכרז של מ"י לפי חלוקה לאיזורים או מי מטעמו.
- י. **"קבלן משנה"** – קבלן שאינו הזכין אך יופעל במקרה חריג ע"י הקבלן הזכין בהתאם לכללי המכרז.

2. הנחיות לממונה על החקירה

- א. עם הגעתו של הממונה לזירת אירוע בה נקבע המוות ע"י רופא/פרמדיק, ולאחר שהוחלט על ידי הגורם המוסמך כי יש להעביר את המנוח לבדיקה במכון לצורך חקירת נסיבות המוות, יזמין הממונה אמבולנס לצורך העברת המנוח למכון.
- ב. בעת הזמנת אמבולנס יפנה הממונה לקבלן הזוכה באזור המחוז באמצעות מוקד השירות של הקבלן. הממונה יעביר למוקד את מירב הפרטים בדבר מיקום האירוע, דרכי הגישה למקום, וכן דחיפות ויעד הפינוי.
- ג. הממונה יתעד בכתב את מועד הזמנת האמבולנס ומועד הגעתו לזירה (תאריך ושעה מדוייקת), תיעוד זה יצורף לתיק החקירה.
- ד. לצורך העברת מנוח למכון יש למלא "טופס העברת מנוח/ה ממערכת הפלא באמצעותו בלבד ניתן למסור את המנוח לצוות האמבולנס. יש לצרף לטופס זה כל מסמך שמעיד על פינוי או טיפול שבוצעו למנוח בטרם נפטר ובנוסף הודעת פטירה.

ה. על פי הצורך ימסור לצוות הובלת מנוח כל חפץ הקשור לנפטר ובלבד שלא מדובר בחפץ שיש לו משמעות לצורכי החקירה. חפץ בעל משמעות לצורכי חקירה יוסר מהגופה ויעברו ליחידת החקירות ויטופלו בכפוף לנוהל תפוסים 300.21.178. מוצג הנדרש לבדיקה של הרופא המשפטי לא ימסר באמצעות נהג האמבולנס אלא יועבר בנפרד ע"י שוטר למשרד המוצגים במכון.

ו. חל איסור על צוות האמבולנס לסטות ממסלול הנסיעה ועליו להגיע ישירות למכון או לבית החולים ללא חניות ביניים. לפיכך, אין להורות לאמבולנס לנסוע ליעדים אחרים זולת יעד הנסיעה.

ז. השוטר יערוך דו"ח מפורט של כל מסמך או חפץ שנמסר לנהג האמבולנס או עוזרו, יחתים אותו על אישור קבלת החפץ וינחה אותו כיצד לנהוג בכל חפץ או מסמך, עד למסירתם לעובד המכון המוסמך או לעובד ביה"ח המקומי המוסמך.

ח. ינחה את צוות האמבולנס לשמור על כבוד המת באופן שיעלו את המנוח בצורה מקצועית ומכובדת לתוך האמבולנס ויניחו כך שבשעת הנסיעה גופתו לא תפגע תטלטל או תתלכלך. ההובלה כוללת חלקי גוף ושרידים שנאספו ממקום האירוע ע"י גורמי המשטרה או זק"א.

ט. ימנע מכל אדם מלהתקרב ולגעת במנוח, או בחלקים מגופתו, או בחפצים הקשורים בו, וזאת מרגע שהמנוח נמסר לידי צוות האמבולנס ועד למסירתו לעובד המכון או לביה"ח המקומי.

י. ירשום בדו"ח פעולה את מועד הפינוי המדויק מהזירה ע"י צוות האמבולנס.

יא. במידה וקיים חשד להפרות סדר או חשד לחטיפת המנוח, לנוכח פינוי המנוח ע"י המשטרה או מכל סיבה אחרת, יעדכן הקצין האחראי בזירת האירוע את ר' יחידת הסיוור, שינחה בהתאם את נהג האמבולנס.

יב. כללים להובלת הנפטר וחובות הקבלן

1) עם קבלת הקריאה מהמשטרה, להובלת מנוח, יתייצב הקבלן בזירה באופן מיידי ובכפוף למרחק. בכל מקרה לא יעלה משך הזמן שבין מועד הקריאה למועד הגעתו על 60 דקות.

2) המקום הקובע לעניין איזורי האחראיות של הקבלן הוא המקום בו נמצאת גופת הנפטר בעת שנדרש לפנותה למכון או לבי"ח מקומי.

3) ככלל, בהתאם למכרז שנחתם מול הקבלנים בכל העברה של מנוח לצורכי המשטרה יש להזמין אמבולנס מהקבלן הרלוונטי בתחומו מטופל האירוע. אולם, במקרים בהם מפאת קוצר בזמן או דחיפות לפינוי ובהתאם לשיקול הדעת של הממונה יוכל להשתמש בשירותי מד"א או בשירותיו של קבלן מאזור אחר וזאת בכפוף לתיעוד סיבת הפינוי שלא באמצעות הקבלן, לאחר החלטתו יעדכן את מוקד הקבלן הרלוונטי, העתק מהתיעוד יצורף לתיק החקירה.

4) הובלת המנוח תהיה בדרך הקצרה ביותר ועפ"י הנתונים בשטח באותה עת, כגון: מזג האוויר, תנאי הראות, תנאי הדרך, תנאים ביטחוניים, וכד' (ללא עצירות בדרך).

5) ניתן להוביל אך ורק מנוח אחד בכל נסיעה.

6) על צוות האמבולנס לשמור על כך שגופת המנוח, וכן התעודה, המסמכים, החפצים, ישמרו בשלמותם, ללא קלקול, פגם, פגיעה, או לכלוך.

7) הצוות לא יתיר הסעתו של אדם כלשהו בתא האמבולנס שבו מצוי המנוח, פרט לשוטר במידה ויש צורך בליווי.

8) יובהר! כי על קבלן או מי שפועל מטעמו, חלה חובת סודיות על כל פעולותיו במסגרת התקשרותו עם המשטרה. הקבלן נדרש לאשר מראש כל עובד מול ק' תיאום משטרה במכון ולהחתים את העובד על טופס שמירת סודיות. הקבלן ישא באחריות לכל נזק שיגרם על ידו או על ידי מי שפועל מטעמו בהתאם להסכם שנחתם עימו.

9) כמו כן, הקבלן מתחייב להבהיר לבני משפחת המנוח כי שירותי ההובלה כאמור בהסכם עם הקבלן, כאשר נדרשת חקירת נסיבות המוות, משולמים ע"י משטרת ישראל ואין כל דרישה מהמשפחה לשלם עבורם. אולם אם יוזמנו ע"י המשפחה שירותים נוספים מהקבלן מעבר להובלת המנוח (כגון: טיפול בגופה, רחיצה, איפור, קבורה מיוחדת וכיו"ב), יעשה הדבר באחריות הקבלן בלבד, כאשר יובהר לנציג המשפחה ע"י הממונה והקבלן כאחד כי משטרת ישראל איננה צד בעניין והאחריות למתן השירותים הנוספים הללו וההוצאות בגינם יחולו על המשפחה בלבד.

יג. הסבר למשפחת הנפטר

1) החליט הגורם המוסמך להעביר את גופת המנוח להמשך בדיקה במכון או בבית החולים יסביר הממונה למשפחה כי לא תבוצע כל בדיקה חודרנית ללא הסכמתם מראש בכפוף לחוק האנטומיה והפתולוגיה, תשי"ג-1953 או בהתאם לחוק חקירת סיבות מוות, תשי"ח-1958. כי בסמכות המשטרה והמכון לבצע בדיקות חיצוניות בלבד לצורך חקירת המקרה. יש להפנות את המשפחה ליחידת החקירות הרלוונטית להמשך טיפול.

2) החליט הממונה לוותר על בדיקת המנוח במכון או בבית חולים מקומי, יסביר למשפחת המנוח על זכותה של להתקשר חוזית לשם ההובלה ולהסדיר את הליכי הקבורה, עם כל חברת אמבולנס לרבות הקבלן הזכין, תוך ציון העובדה שהמשטרה איננה צד בהסדר זה. בנוסף ניתן לפנות למוקד פינוי נפטרים של המשרד לשירותי דת במספר 0120*.

3) בסיום מתן ההסבר, ירשום הממונה את פרטי נציג המשפחה, נהג האמבולנס ועוזרו, על גבי הנספח לנוהל זה. הנספח יתויק בתיק החקירה ועותק ממנו יימסר למשפחת הנפטר.

דף מידע והבהרה לקרובי המנוח/ה

משטרת ישראל משתתפת בצער המשפחה על מות יקירכם.

במקרה שיעלה הצורך בהמשך חקירת נסיבות מותו ע"י משטרת ישראל, אזי משטרת ישראל נושאת בעלויות עבור שירותי הובלת המנוח/ה ממקום הימצאו לבית חולים או למרכז הלאומי לרפואה משפטית ומשם לבית עלמין/בית לוויית. משפחת המנוח/ה לא תישא בתשלום עבור שירותי הובלה אלו.

במקרה זה יש לפנות בשעות הבוקר ליחידת החקירה בתחנת _____ טלפון _____ ביומן:

היה ומשפחת המנוח/ה מעוניינת, מרצונה החופשי, להזמין שירותים נוספים מחברת האמבולנס, תעשה זאת המשפחה כרצונה וכל האחריות בגין קבלת שירותים נלווים אלה יחולו על חברת האמבולנס והמשפחה. למשטרת ישראל אין כל אחריות לשירותים נלווים אלה.

למען הסר ספק יובהר, כי היה והמשטרה החליטה שאין צורך בבדיקות נוספות וניתן אישור קבורה, למשפחת המנוח/ה הזכות המלאה להתקשר חוזית לשם הובלת המנוח/ה והסדרת הליכי הקבורה עם כל חברת אמבולנס לרבות חברת האמבולנס בשירות המשטרה, המשטרה לא תהיה צד להסדר זה.

לצורך פינוי לקבורה ניתן לפנות למוקד פינוי נפטרים של המשרד לשירותי דת שמספרו 0120*

הריני מאשר כי קראתי האמור לעיל והובהר לי תוכנו.

פרטי נציג/ת המשפחה: _____ הקרבה למנוח/ה: _____

פרטי השוטר/הקצין: _____ תפקיד: _____

פרטי נהג האמבולנס: _____ שם החברה: _____

תאריך: _____ שעה: _____

הערה: נספח זה יתויק בתיק החקירה ועותק ממנו יימסר לנציג/ת המשפחה.

טבלת חלוקת קבלני המשנה

החברה	כתובת	טלפון מוקד	איש קשר למקרה של בעיה	אזורי השירות
א.ד. מדיקל אילת	רח' הכרמל 8 אילת	08-6316222 פקס: 08-6316227	רני בן בסון 052-3444944 מישל 052-3444944	מרחב אילת עד הק"מ ה- 101
אמבולנס יוסי	שד' ההסתדרות 218, חיפה	*2356 פקס: 04-8419510 מייל: Moked@ambulance.co.il	אופק - אזור חוף/צפון 052-8509905 עומר - אזור ש"י ודרום 052-8509903	המחוזות: דרום למעט מרחב אילת ש"י צפון חוף
אמבולנס פרטי חולון	רח' הזהרון 1 ראשלי"צ	03-9526050 פקס: 03-9526093	מאיר 050-7514189 אמיר 050-8494777 053-7270402	המחוזות: ירושלים ותל אביב
אמבולנס חדרה	רח' צה"ל 1 חדרה 2177	04-6343333 פקס-046341190	רענן 0522412233 נאוה 0509955112	מחוז מרכז